

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Delo Sveta za šolstvo v 1957. letu

(Poročilo za sejo ljudskega odbora)

V pristojnost Sveta za šolstvo je tudi v preteklem poslovnem letu spadala načelna problematika in usmerjanje dela na vseh vrstah šol, otroških vrtcev, posebnih vzgojnih ustanov in dijaških domov v okraju. Svet je reševal vzgojne in učne probleme vseh svojih ustanov, skrbel za zdravstveni napredek in telesno vzgojo vse učeče se mladine, za predvojaško vzgojo v šolah, delavskih centrih in odredih predvojaške vzgoje, kot tudi materialni dvig našega šolstva. Svet je skrbel tudi za strokovni in idejno politični dvig učnega in vzgojnega kadra in je prirejal v ta namen razne tečaje. Prav tako pa je Svet občinskim svetom za šolstvo dajal, kjer koli se je pokazala potreba, ustrezno pomoč in navodila. V preteklem poslovnem letu se je Svet še posebej posvetil družbenemu upravljanju na šolah in vzgojnih domovih in pripravil vse potrebno za nove volitve v šolske odbore.

Po priključitvi kočevskega okraja se je delokrog Sveta še razširil, sestav Sveta pa je bil nekoliko spremenjen. Z novimi volitvami v ljudske odbore je bil 8. novembra imenovan Svet v sedanjem sestavu. Svet za šolstvo šteje 13 članov, od katerih je 11 moških in 2 ženski.

Svet ima sledeče stalne komisije:

1. Personalna komisija ima poleg predsednika še 3 člane;
2. Komisija za gradbeno in gospodarska vprašanja šteje 5 članov;
3. Komisija za splošno-izobraževalno šolstvo ima 11 članov;
4. Komisija za strokovno šolstvo 21 član;
5. Komisija za predvojaško vzgojo z 11 član;
6. Komisija za vzgojne domove, ki je skupen organ Sveta za Socialno varstvo in Sveta za šolstvo, ima skupno 11 članov.

Komisije vodijo člani Sveta in so sestavljene iz različnih zastopnikov raznih strokovnih društev, družbenih organizacij in posameznih strokovnjakov s področja dela komisije. Komisije so obravnavale specifično problematiko s svojih področij in jo predlagale Svetu, ki je o njih sklepal in odločal.

Svet je imel v letu 1957 10 sej, komisije pa skupno 26 sej.

Svet se je v preteklem letu predvsem posvečal šolski reformi obveznega šolstva, za katero so bile že izdelane ustrezne teze in principi na navodila. Kot prvo osnovo smo v 19 občinah ustanovili hospitacijske šole, kjer smo poskrbeli za čim bolj kvalitetni učiteljski kader. Po teh šolah, ki naj bi bile kolikor toliko vzorne, hospitirajo učitelji s področja cele občine ali celo več občin in preizkušajo metode nastopajočih učiteljev. Vse te šole so v preteklem letu nadaljevale s svojim delom, po-

sebeno pa so z uspehom delovale hospitacijske šole: Vič, Dobropolje, Polje, Kočevje, Ledina in Vadnica pri učiteljskih.

V smislu šolske reforme smo že združevali na podeželju osnovne šole in gimnazije v enoten tip obveznega osemletnega šolstva.

Največji problem, ki ga je skušal reševati Svet za šolstvo, je bil pomanjkanje šolskih prostorov v mestih in industrijskih centrih, zato je bilo največ govora o novogradnji osnovnih in osemletnih šol. V zvezi z gradnjo novih šolskih poslopij smo opozorili Svet za šolstvo LRS, da bi bilo ustrezno izdelati normative in standardne programe za gradnjo šolskih prostorov, ki bi se lahko uporabljali, kjerkoli bi bilo potrebno, seveda za različne kapacitete. Nova šolska poslopja so bila namreč grajena včasih na neprimernih mestih, ki ne ustrezajo niti šolskim in zdravstvenim razmeram, niti oddaljenosti učencev od šole (Brezovica, Ožbold). Pri lokaciji šole često odločajo spori med vaščani in drugi lokalni činitelji in ne zahteva sodobne moderne šole.

Nekateri člani so obiskali občinske svete za šolstvo in so na vsaki izmed sej podali poročilo o teh obiskih. Nekaj članov je poročalo, da so občinski Sveti za šolstvo v nekaterih občinah še šibki in premalo avtoritativni in da se včasih ne upošteva njihovih sklepov o šolskih vprašanjih, to pa zaradi tega, ker se nekateri sveti docela ne zavedajo svojih pravic. Zato je bil Svet mnenja, da naj bi Pedagoški center organiziral od časa do časa tudi seminarje za predsednike občinskih svetov za šolstvo.

Svet za šolstvo je imel v začetku letošnjega leta mnogo skrbi kako spraviti vse ljubljanske učence v dveh izmenah v šolske prostore, da bi se izognili pouku v treh izmenah. V letošnjem šolskem letu je bil namreč naval učencev iz osnovnih šol v prvi razred gimnazije zelo močan. Samo na področju mesta Ljubljane je bilo v letošnjem letu vpisanih v prvi razred gimnazije za 26 oddelkov več učencev kot v preteklem šolskem letu, ko je bilo skupno število učencev v prvem razredu gimnazije 2073. Število učencev se je v letošnjem letu v prvem razredu ljubljanskih gimnazij zvišalo za 1010, t. j. za eno popolno gimnazijo.

Razen navedene problematike je Svet na vsaki od svojih sej reševal še tekoče in personalne zadeve. Med tekočimi zadevami so bila predvsem imenovanja novih šolskih in upravnih odborov domov, potrjevanje pravil raznih šol, izmenjava članov upravnih in šolskih odborov, disciplinski prestopki učnega in vzgojnega osebja, pritožbe proti izključitvam dijakov, reševanja raz-

nih prošenj itd. Ustanovili smo odsek mojstrov apneničarjev pri Gradbeni srednji šoli in Apneničarsko vajensko šolo pri Vajenski šoli. Okrajnemu ljudskemu odboru smo predlagali ustanovitev Hotelske in Poslovodske šole, z občinami smo uredili vse potrebno za ustanovitev osemletke na Crnučah in na Rakeku. Ukinjena je bila Tatarska mojstrska šola in Dom vajencev čevljarke stroke.

Pri personalnih zadevah je Svet obravnaval in reševal imenovanja in prelestitve učnega osebja, predlagal Okrajnemu ljudskemu odboru imenovanje direktorjev in upraviteljev šol, ki spadajo v pristojnost okraja, dovoljeval izredne in študijske dopuste nad 14 dni in obravnaval prošnje za znižanje učne obveznosti. Urejene so bile dopolnilne plače administrativnega osebja na šolah in dodatek za strokovnost na nekaterih šolah, in sicer vajenskih, priznani pa so bili tudi strokovni izpiti 72 strokovnjakov, ki so prišli iz nekaterih drugih služb v prosvetno stroko.

V letu 1957 so se vršile prelestitve učnih moči na okrajnih ustanovah direktno v dogovoru s prizadetimi okraji. Po dokončnem soglasju okrajev je bil potreben še pristanek Sveta za šolstvo LRS. V skoraj vseh primerih je bilo potrebno priskrbeti zamenjavo, katere pa Ljubljana ni zmogla, ker iz Ljubljane prosi le malokateri prosvetni uslužbenec. Zato je večino zamenjav za učne moči, ki so bile premeščene v naš okraj, priskrbel republiški Svet za šolstvo. Tako so potekale prelestitve na popolnih gimnazijah, srednjih in nižjih strokovnih šolah ter posebnih vzgojnih zavodih. Mesto za strokovnjake na srednjih strokovnih šolah smo razpisali v dnevnem časopisu. Odziv na te razpise je bil zelo skromen, tako da potrebe po strokovnem kadru še vedno niso krite.

Vse prošnje za prelestitev na okrajnih ustanovah je reševala personalna komisija pri našem Svetu. Premestitve na občinskih ustanovah so se izvedle po medsebojnem sporazumu med občinami in, naknadnem pristanku okrajev. Republiški Svet pri teh prelestitvah ni dajal soglasja.

Novince za občinske ustanove, t. j. osnovne šole, nižje gimnazije, otroške vrtce in vzgojne domove je razdeljeval Svet za šolstvo LRS. Toda to število je bilo letos zelo majhno, ker so občine lahko same nameščale svoje štipendirance.

Ker se v vseh primerih občine niso strinjale s tem, da bi izgubile učno moč, ki je prosila za drugo službeno mesto zato, ker je imela res tehtne razloge, je Svet za šolstvo LRS v nekaterih primerih iz-

jemoma dovolil, da je prosilec odpovedal službo na starem službenem mestu in da je dal soglasje za namestitev na novo službeno mesto v našem okraju.

V vseh primerih je naš Svet soglašal s premestitvami, ki so bile predlagane od občin. V nobenem primeru niso bile z naše strani kršene pristojnosti občinskih ljudskih odborov.

Po končanih premestitvah v začetku šolskega leta so bila mesta na okrajnih ustanovah (razen mest strokovnjakov) dobro zasedena. Na občinskih ustanovah pa je bilo stanje precej slabo, tako da nekatere nižje gimnazije niso mogle pričeti z rednim poukom. To stanje nas je napotilo, da smo v dnevnem časopisu pozvali maturante gimnazij, naj bi se prijavili za honorarno zaposlitev na teh šolah. Tako smo dobili kakih 8 začasnih učnih moči in je danes na nižjih gimnazijah nezasedenih še 11 mest.

Za dvig strokovnega kadra smo v preteklem poslovnem letu prirejali sami ali skupno s Pedagoškim centrom LRS oz. Zavodom za proučevanje šolstva LRS razne tečaje. Tečajev prosvetnih delavcev in seminarjev je bilo 42, organizirali pa so jih občinski ljudski odbori (3), okrajno Tajništvo za šolstvo (10), Pedagoški center (17) in Zavod za proučevanje šolstva LRS (22). Vsi tečaji so trajali 329 dni in so imeli 495 udeležencev, od tega 139 profesorjev in 356 učiteljev in vzgojiteljev.

Okrajni Svet za šolstvo skrbi neposredno za naslednje okrajne šolske ustanove:

1. za Učiteljske in Srednjo vzgojiteljsko šolo s 691 dijaki,
2. za 14 popolnih gimnazij z 10.270 dijaki,
3. za 8 srednjih strokovnih šol, 3 mojstrske šole in Administrativno šolo s 4127 dijaki,
4. za 33 nižjih strokovnih šol s 5520 dijaki,
5. za 7 posebnih vzgojnih ustanov s 683 gojenci,
6. za Nižjo gimnazijo za otroke padlih borcev s 55 dijaki.

Skupno število okrajnih šolskih ustanov je 65.

Vse druge vzgojne ustanove pripadajo občinam, in teh je:

1. 28 otroških vrtcev s 2241 otroki,
2. 209 osnovnih šol z 29.384 učenci,
3. 27 nižjih gimnazij s 5571 dijaki,
4. 2 nepopolni osemletki (Rakek, Crnuče) s 156 učenci,
5. 37 internatov s 4594 gojenci.

1. Otroški vrtci

V okraju je 31 otroških vrtcev, in to 16 vrtcev s prehrano in 15 vrtcev brez prehrane. V 12 vrtcih so poleg predšolskih oddelkov tudi oddelki za solarje od 7. do 14. leta, eden je samo za šolarje, eden pa je kombiniran z jaslmi.

Kapaciteta vseh vrtcev znaša 1785 mest, ki pa je močno prekoračena, saj je v vseh vrtcih zajetih 2297 otrok, 1605 predšolskih in 692 šolskih otrok. Tako so vrtci zaradi nujnih sprejemov do skrajnosti prenapolnjeni, saj pride sedaj na otro-

ka le 1,7 m² prostora, predpis pa je 2,5 m². Prekoračena kapaciteta je predvsem v Ljubljani, posebno še v občini Center in Bežigrad. Vrtci niso mogli ugoditi vsem prošnjam staršev in je bilo zaradi pomanjkanja prostora odklonjenih v občini Center preko 250 otrok zaposlenih mater. V mestnih vrtcih ne morejo sprejeti otrok nezaposlenih mater, če ni utemeljenega razloga, kot so zelo slabe stanovanjske razmere, bolezen v družini itd.

Leta 1957 ni bil na področju okraja Ljubljana odprt noben nov otroški vrtec, le dva vrtca (Kamnik in Litija) sta dobila po en nov oddelček. Tako imamo v vrtcih zajetih le 5,6% predšolskih otrok, medtem ko je v okviru republike zajetih 6,4% predšolskih otrok. Hitrejša razširitev omrežja vrtcev bi bila nujna predvsem v Ljubljani in v večjih delavskih središčih, kot so Litija, Kočevje, Kamnik, kjer postaja že prav pereč problem za matere, kaj bo z njihovimi otroki v času njene zaposlitve. Pa tudi matere, ki niso zaposlene, zelo težijo za tem, da bi njihovi otroci vsaj eno ali dve leti pred vstopom v šolo posejali otroški vrtec, saj je vzgojno delo v zadnjih letih znatno napredovalo.

Vrtci so nameščeni še v dokaj dobrih prostorih, kar velja zlasti za mesto, slabše je v nekaterih zunanjih občinah (Velike Lašče, Medvode, Polje). Tudi z opremo, vzgojnimi sredstvi in telovadnimi napravami so mestni vrtci mnogo na boljšem kot zunanji. Nekateri zunanji vrtci brez prehrane so še vedno finančno samostojni zavodi, ki ne prejemajo od občine drugih dotalij kot le osebne izdatke za vzgojno osebje. Razumljivo je, da se ti vrtci ne morejo uspešno razvijati in bi bilo nujno, da postanejo proračunske ustanove, saj tudi nimajo nobene osnove, da bi bili finančno samostojni zavodi.

Razen gripe, ki je razsajala v jeseni, niso imeli vrtci večjih otroških epidemij, čeravno so vrtci zelo natrpani.

V vrtcih dela sedaj 119 vzgojiteljic, ki so strokovno kvalificirane, in le 25 honoriranih vzgojiteljic, ki nimajo strokovne izobrazbe. Tako se vsako leto dviga število vzgojnega osebja s strokovno izobrazbo. To osebje je pretežno mlado, zato je še tembolj potrebna skrb za njihovo izpopolnjevanje in poglobitev v pedagoško delo. V ta namen smo v letu 1957 skupno z Društvom vzgojiteljev okraja Ljubljana organizirali vsakomesečne vzorne nastope z diskusijami in predavanji z vseh vzgojnih področij. Nadalje se je vodil daljši seminar za jezikovno vzgojo, ki se ga je udeležilo 30 vzgojiteljic, in seminar za glasbeno-ritmično vzgojo, 12 vzgojiteljic pa se je udeležilo 10-dnevnega poglobitvenega seminarja, ki ga je organiziral Pedagoški center. Vzgojiteljice so se tudi same precej poglabljale v delo in so uvedle v vrtce neke novosti, zlasti na področju likovne vzgoje, kar je bilo opaziti tudi na razstavah vrtcev ob zaključku šolskega leta.

Vrtci so se bolj kot katerakoli druga prosvetna ustanova vrasli v družbo. Zato se je tudi družbeno upravljanje v vrtcih v teh letih dobro utrdilo, posebno v vrtcih, ki so samostojne ustanove. Slabše je v vrtcih, ki so priključeni osnovnim šolam in imajo skupen šolski odbor. Tam rešujejo predvsem šolske probleme, vrtci pa pridejo zadnji na vrsto.

2. Obvezno šolstvo

Obvezno šolstvo zajema mladino, ki obiskuje osnovne šole vseh stopenj in nižje gimnazije.

Vseh osnovnih šol v ljubljanskem okraju je bilo lansko leto 163, letos je bila odprta še ena osnovna šola, iz bivšega kočevskega okraja pa je prišlo v pristojnost Sveta za šolstvo še 46 osnovnih šol, tako da je sedaj v celotnem okraju 210 osnovnih šol z 959 oddelki, v katerih je vpisanih 29.384 učencev.

Nižjih gimnazij je bilo v bivšem ljubljanskem okraju 22. S priključitvijo kočevskega okraja pa smo jih dobili še 5, tako da imamo danes skupno 27 nižjih gimnazij. Te gimnazije imajo skupno 191 oddelkov in 5571 učencev. Na dveh na novo ustanovljenih osemletkah (Rakek, Črnuče), ki sta še nepopolni, je v 6 oddelkih 146 učencev. V nižjih razredih popolnih gimnazij se šola v 238 oddelkih 7897 dijakov. Skupno število šoloobvezne mladine je torej v našem okraju 42.916, in to 21.797 dečkov in 21.119 deklic. Največje število šoloobvezne mladine izkazuje občina Center, in to 7114, najmanjše pa občina Dobropolje, kjer je 416 šoloobveznih otrok.

V smislu bodoče šolske reforme je po navodilih republiškega Sveta za šolstvo v našem okraju večina nižjih gimnazij že združena z osnovnimi šolami. Od 27 nižjih gimnazij jih samo 7 ni združenih z osnovno šolo, in to predvsem v krajih, kjer sta predvideni 2 osemletki (Litija, Vrhnika, Domžale). Zaradi odpora lokalnih faktorjev, predvsem pa zaradi personalnih sprememb, ki bi morale nastati ob združitvi, še ni prišlo do združitve obeh šol v Mengšu, Cerknici, Starém trgu in Ribnici.

Svet za šolstvo je tudi izdelal mrežo bodočih osemletnih šol na našem podeželju. Poleg dosedanjih gimnazij bi se v bodoče lahko razvile osemletke iz dosedanjih osnovnih šol še v 11 krajih, in to že v prihodnjih dveh letih. Ti kraji bi bili: Grahovo, Smartno pri Litiji, Smlednik (skupno z Vzgaljščim), Homec, Smartno v Tuhinjski dolini, Višnja gora, Podtabor, Stara cerkev, Dobrova in Horjul.

Seveda bi morali občinski ljudski odbori v nekaterih od teh krajev z minimalnimi sredstvi adaptirati sedanje šolske prostore ali prezidati kak del k dosedanjemu šolskemu poslopiju. Tako bi lahko v šolskem letu 1959/60 imeli na podeželju skupno že 42 osemletnih obveznih šol. Z ustreznimi novogradnjami bi po letu 1960 lahko pridobili 5 do 7 osemletk.

Drugačen pa je položaj v sami Ljubljani, kjer nam v nekaterih občinah grozi uvedba tretje izmene pouka. Sicer bo Svet skušal napraviti vse, da do tretje izmene ne bo prišlo, toda letošnje leto se bo v prvi razred osnovne šole vpisalo okoli 3400 novih otrok, medtem ko bo gimnazije zapustilo le okoli 800 dijakov. Pri takem naraščanju števila otrok in pri tako občutnem pomanjkanju šolskih prostorov bo situacija za ustvarjanje osemletk še bolj komplicirana. Po temeljitem premisleku in dogovorno z občinskimi sveti za šolstvo pa bomo morali tudi v ljubljanskem okraju končno preiti na obvezno osemletno šolanje v enotnih osemletnih šolah. Ker bodo v bodočih dveh letih dograjene v Ljubljani še štiri šole, bodo razmere nekoliko izboljšane, poiskati pa nameravamo še druge šolske prostore, ki bi vsaj začasno dovoljevali, da se izognemo tretji izmeni.

Občutno pomanjkanje šolskih prostorov je zlasti v večjih krajih, kot so: Litija, Smartno pri Litiji, Sostro, Moravče, Vrhnika, Preska, Dolenja vas pri Ribnici, Fara vas, Stara cerkev, Novi kot, Stari trg ob Kolpi, Velike Lašče, Ribnica, Gregor, Velike Poljane, Češnjice, Kamnik, Gabrovka, Smartno v Tuhinjski dolini, Logatec, Borovnica, Mengeš, Smartno pod Smarno goro, Polhov Gradec, Horjul, Brdo, Cerknica itd. Pouk je večinoma v dveh izmenah, v Cerknici, na Vrhniki in Smartnem pri Litiji pa celo v treh. Prostori osnovnih šol služijo tudi nižjim gimnazijam in nižjim strokovnim šolam. Tako je 13 nižjih gimnazij gost v osnovnih šolah in morajo zato tudi 3. in 4. razredi osnovnih šol imeti pouk popoldne ter morajo zaradi oddaljenosti učencev pozimi celo skrajšati redni pouk. V sami Ljubljani pa je velika večina šolskega prostora zasledena ves dan, delno pa še zvečer z raznimi tečaji. Učenci nižjih razredov popolnih gimnazij morajo gostovati v dveh primerih (Bežigrad, Poljane) v osnovni šoli. Tako so v večini šol prostori maksimalno izkoriščeni, kar velja posebno za šole v Ljubljani, ki so izkoristile za pouk celo kabinete in zbornice (Vič, III. in VIII. gimnazija) in prav tako nižja gimnazija na Vrhniki.

Pri pregledu šolskih zgradb je ugotovljeno, da je popolnoma neprimernih 28, v slabem stanju pa 29 poslopij. Deloma so to stare mežarije ali župnišča (Češnjice, Rob, Rakitna, Banja Loka, Tunjice, Brdo) ali celo v bivših gostilniških prostorih (Dolenja vas pri Ribnici, Pijava gorica, Rovte). V stari razpadajoči kmečki hiši je pouk v Vimolu, Stangi, Cajnarjih. V združenih domovih in privatnih stavbah so še šole v Lazah, Predgradu, Starem logu, Boravču, Zadobravi, Fari (delno), na Brdu (delno), v Logatcu, Polhovem Gradcu (v gradu), Grčarstvu, Pokojišču itd.

Iz tega je razvidno, da je prvi problem ob prehodu v reformirano šolstvo vprašanje materialnega značaja. Najbolj kričeči primeri so v Ljubljani, vzporedno pa v zgoraj omenjenih krajih našega podeželja.

Ker je po novem učnem načrtu uveden v osnovne šole tehnični pouk, so pričeli v raznih občinah še s tečaji, v katerih se izpopolnjuje učno osebje tudi v tem pogledu (Kočevje, Velike Lašče, Dobropolje, Borovnica, Dobrava, Cerknica, Logatec). V zvezi s sestavo podrobnih učnih načrtov so bili po vseh občinah posebni seminarji, ki so jih vodili prosvetni inšpektorji. Po večjih šolah in v Ljubljani pa so te načrte sestavljali razredni kolektivi. Osnutek novega načrta za 4. razred osnovne šole preizkušajo posebne eksperimentalne šole, katere so: Fran Levstik v Ljubljani, Zgornja Siška, Polje, Preska in Sodražica.

Za strokovno izpopolnjevanje učnega kadra, ki poučuje na gimnazijah, skrbi okrajni odbor Zdrženja učiteljev in profesorjev, ki je organiziral poleg že obstoječih 13 strokovnih aktivov še dva aktivna za likovno vzgojo in predvojaško vzgojo. Ti aktivni so v veliki meri že dosegli postavljene naloge. Delo aktivov v Ljubljani je že tradicionalno, zato je glavni problem, kako bi se ti aktivni še bolj razširili na podeželje. To nalogo nekateri aktivni z vidnejšim uspehom že dosegajo, vendar bi bila potrebna še večja materialna podpora, da bi ta namen dosegli v celoti.

Na vseh osnovnih šolah poučuje skupno 970 učiteljev, od teh je kvalificiranih 692, pripravnikov 253, ostalih 45 je honorarcev, med katerimi je dosti upokojencev, zlasti v Ljubljani.

Vse nižje gimnazije imajo 275 učnih moči. Med temi je honoriranih in takih, ki dopolnjujejo učno obveznost, 53. Od vseh rednih učnih moči je 141 kvalificiranih (profesorji, predmetni učitelji, s pripravniki vred), ostali so učitelji, strokovni učitelji in nekaj upokojencev.

Učno osebje je zaradi različne kvalifikacije nehomogeno, pa tudi kvalificirane učne moči poučujejo predmete, za katere niso usposobljene. V celoti je učni kadar premalo pripravljen za temeljitejšo vzgojno delo z mladino, ki prehaja v leta odrasčanja.

Upravitelji osnovnih šol so preobremenjeni z administrativnim delom, posebno pri izvajanju šolskega proračuna in poslovanja z banko. Mnogi pa niso dorasli odgovornim nalogi, biti pedagoški vodje svoje šole.

V zvezi z reformo šole je veliko vprašanje materialnih pogojev, ki so se sicer od lanskega leta izboljšali, toda še ne zadostujejo. Če pogledamo proračunske postavke za funkcionalne izdatke, t. j. za knjižnice, učila, zdravstvene in fizikalne potrebe, kakor tudi za materialni tehnični pouk, vidimo, da izkazujejo proračuni šol za funkcionalne izdatke komaj 7,1% v primeri s 5% v lanskem letu. Tako pridejo funkcionalni izdatki povprečno letno na enega učenca osnovne šole 890 din (lansko leto 259 din), na enega učenca nižje gimnazije pa 916 din (lansko leto 294 dinarjev). V ta namen je bilo izdanih na vseh osnovnih šolah v okraju 25.530.000 din, na nižjih gimnazijah pa 5.061.000 din. Funkcionalni izdatki se gibljejo na osnovnih šolah v posameznih občinah med 304 din (Cerknica) in 2420 din (Vič) na enega učenca. Te velike razlike bi v bodoče ne smele več obstajati.

Po šolah izpolnjujejo higienske predpise, ki so bili izdani lanske leto ob izbruhu nalezljivih boleznih (poliomielitis). Po nekaterih zavodih so razne higienske ukrepe za snage izboljšali in se upravljali po navseh zdravstvenih službah, ki šole večkrat obišče. Zelo pa so se učenci okrepili v mlečnih kuhinjah, ki so letos razširjene po vseh občinah okraja. Najboljša je organizacija mlečnih kuhinj v Ljubljani, kjer dobivajo učenci močno kalorično hrano, medtem ko je na deželi zaradi manjših prispevkov hrana bolj skromna, toda tečno pripravljena. Občutno pa je pomanjkanje jedilnic in prostorov za mlečne kuhinje. V Kočevju mora 600 učencev po užiti hrano na šolskem hodniku, prav tako tudi v Preserju, Horjulu, Gornjem Logatcu, Rovtjah itd. Prav tako nimajo nekatere šole in občine primernih skladišč za hrano.

Roditeljski sestanki so postali tradicija. Starši se jih zelo radi udeležujejo. Številnejši so razredni sestanki, na katerih obravnavajo razne vzgojne in učne probleme celega razreda in so prav tako obiskani.

Učenci osnovnih šol in nižjih gimnazij imajo 247 pionirskih oddelkov z več sto krožki. Tudi pri se udeležujejo v higienskih krogih in krožkih politehnične vzgoje. Vseh krožkih sodeluje pretežno učitelstvo, veliko pomoč pa jim dajejo Društva prijateljev mladine, medtem ko imamo veliko primerov

Število stalnih profesorjev povečalo za 12, honorarnih pa za 4. To skromno povečanje števila učnega kadra gre predvsem na račun profesorjev splošnoizobraževalnih predmetov, medtem ko še vedno zelo primanjkuje učnih moči za strokovne predmete. Kljub navedenim težavam, ki poleg pomanjkanja učnih knjig in prezaposlenosti učnega osebja ne vplivajo pozitivno na kvaliteto pouka, se učni uspehi, ki jih kažejo ocene, izboljšujejo iz leta v leto.

Srednje strokovne šole v Ljubljanskem okraju obiskujejo dijaki iz vse Slovenije, pa tudi drugih republik. V zvezi s tem je vrsta socialnih vprašanj, ki jih morajo reševati srednje strokovne šole in njihovi domovi. Zmoglјivosti dijaških domov so močno prekoračene, kar zelo moti pravilno delo dijaških domov. Mnogi dijaki se morajo v šolo voziti, ker ne najdejo prostora v dijaškem domu, kar spet ustvarja svojevrsno socialno in vzgojno problematiko. Pri vsem tem pa se giblje zaposlitev dijakov v šoli od 40 do 42 učnih ur, poleg tega pa mora dijak, če hoče uspešno predelati učno snov, delati še 3 do 4 ure na dan doma. Da bi dijaku olajšali položaj so v letu 1957 vse šole osnovali mlečne kuhinje, ki dajejo večini dijakom ceneno ustrezno malico. Razumljivo pa je, da so pri uvajanju mlečnih kuhinj imele šole velike težave, predvsem zaradi pomanjkanja primernih prostorov.

Družbeno upravljanje v srednjih strokovnih šolah se je že trdno usidrilo. Šolski odbori in skupnosti vse bolj posegajo v ravnovrstno problematiko šole in vzgoje. Želeli bi le, da bi se predstavniki gospodarskih organizacij in združenj v večji meri udeleževali in tako postali pristna vez med proizvodnjo in vzgojo strokovnega naraščaja. Prav iz tega razloga so bili na Tehnični srednji šoli v Ljubljani ustanovljeni šolski odbori po odsekih in se pozitivne strani te reorganizacije že kažejo.

5. Nižje strokovne šole

Na področju okraja Ljubljana je vsega 34 strokovnih šol raznih strok. Po značaju, po načinu izvajanja pouka in po trajanju pouka se te šole dele v 3 skupine:

- a) periodične vajenske šole 7
- b) celoletne vajenske šole 16
- c) industrijske in šole s praktičnim poukom 11

V osmih ljubljanskih občinah ni nobene nižje strokovne šole, medtem ko je v 15 občinah ena ali več nižjih strokovnih šol. Samo v občinah na območju mesta Ljubljane in bližnje okolice je koncentriranih 21 takih šol ali 62% vseh nižjih strokovnih šol okraja. 13 nižjih strokovnih šol (38%) odpade na podeželje, predvsem na centre, kjer se razvijata obrt in industrija. Pregled krajevne lokacije nižjih strokovnih šol v ljubljanskem okraju je razviden iz razpredelnice.

Osnovno mrežo strokovnih šol v okraju tvorijo še vedno vajenske šole, saj jih je 23 ali 67% od celokupnega števila nižjih strokovnih šol. V preteklem letu so se izvršile nekatere spremembe zaradi izboljšanja kvalitete dela in pomanjkanja šolskih prostorov. Oddelki čevljarjev, izdelovalcev usnjene galanterije in tapetnikov na Vajenski šoli raznih strok in na Vajenski šoli oblačilne stroke v Ljubljani so se priključili Čevljarški šoli v Ljubljani, kjer so že obstajali takšni oddelki. Fuzijo je narekovala tudi

racionalna poraba strokovnih učiteljev. Nadalje se je osamosvojila Ženska obrtna šola, ki je doslej delala v sklopu TSS. Nove učne prostore je dobila v poslopju gimnazije na Rakovniku. Šola je še nadalje potrebna za vzgojo ženske mladine v oblačilni stroki. Šola v polni meri dosega učni smoter in je sodelovala s svojimi izdelki pri letošnji Elitni modni reviji.

Kljub temu, da se končuje z gradbenimi deli Vajenske šole gradbeni stroke v Ljubljani in da je Vajenska šola trgovske stroke v Ljubljani dobila mesto v prenovljenem Cankarjevem domu, še vedno obstaja problem šolskih prostorov.

Nižje strokovne šole imajo:

- a) periodične šole 153 oddelkov — 32 učilnic;
- b) celoletne 145 oddelkov — 68 učilnic;
- c) industrijske in šole s praktičnim poukom 66 oddelkov — 64 učilnic.

Iz tega je razvidno, da je 51% oddelkov več, kot je razpoložljivih učilnic.

Na šolah, kjer razpolagajo vodstva šol z lastnimi prostori (18 šol) ni težav glede razvrstitve razredov, ureditve urnika, snovanja oddelkov in slično. Drugačna je slika na šolah, ki so v gosteh v drugih zavodih. Zaradi pomanjkanja potrebnega

učnega prostora (Ljubljana, Vrhnika, Domžale, Litija) je potrebno v določenih dnevih natrpati urnik s mnogimi urami in predmeti tako, da so učenci preveč obremenjeni.

Na nižjih strokovnih šolah so šola 7290 učencev, in to:

- a) v periodičnih vajenskih šolah 2603 učenci ali 35,7%;
- b) v celoletnih vajenskih šolah 3261 učencev ali 44,7%;
- c) v industrijskih in šolah s praktičnim poukom 1426 učencev ali 19,5%.

Na en odderek pride povprečno 44 učencev, kar je glede na strokovno šolo daleč previsoko število.

(Nadaljevanje sledi.)

OBČINSKI LJUDSKI ODBORI

OBČINA MORAVČE

94

Na podlagi 1. odstavka 15. člena in 50. člena zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. list LRS št. 19/52) ter 2. točke 26. člena Statuta občine Moravče in v zvezi z 2. odstavkom 224. člena in 3. odstavkom 242. člena zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. list FLRJ št. 52/56) izdaja Občinski ljudski odbor Moravče na seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev dne 28/2-1958

ODLOK

o podeljevanju socialnih podpor

1. člen

V izvrševanju funkcije socialnega skrbstva podeljuje občinski ljudski odbor za delo nezmožnim in nepreskrbljenim osebam, ki stalno prebivajo na območju občine, podpore v mejah proračunskih sredstev, določenih v ta namen.

2. člen

Za delo nezmožne in nepreskrbljene se smatrajo osebe, ki se zaradi mladoletnosti, starosti, telesnih ali duševnih hib, bolezni ali zato, ker morajo skrbeti za mladotletne otroke, ne morejo preživljati s pridobitnim delom, pa nimajo drugih sredstev za preživljanje, niti svojcev, ki bi jih bili po zakonu dolžni preživljati.

3. člen

Podpore so:

- a) stalne,
- b) začasne,
- c) enkratne in
- d) podpore šoloobveznim otrokom in učencem v gospodarstvu (dijaške podpore).

Pravica do stalne, začasne in dijaške podpore teče praviloma od prvega dne naslednjega meseca, ko je bila podpora podeljena, razen če v odločbi o priznanju podpore v posameznem primeru ni odločeno drugače. Pravica do prenehanja teh podpor pa preneha s prvim dnem naslednjega meseca, ko so odpadle okoliščine, zaradi katerih je bila podpora dodeljena.

4. člen

Stalna podpora se dodeljuje za delo trajno nezmožnim in nepreskrbljenim osebam v mesečnem znesku do 3000 din.

Stalna podpora se lahko dodeli tudi osebam, ki žive v skupnem gospodinjstvu s svojci, ki so po zakonu dolžni skrbeti za njih preživljanje, pa povprečni dohodek skupnega gospodinjstva ali gospodarstva

na posameznega člana ne presega 1000 din ali davčni predpis od kmetijstva 400 din na osebo.

Osebe, ki prejemajo stalno podporo, morajo najkasneje v roku 14 dni javiti tajništvu ObLO vsako spremembo v okoliščinah, zaradi katerih je bila podpora podeljena.

5. člen

Začasne podpore se dodeljujejo osebam, katerih možnost preživljanja z dohodki lastnega dela je zaradi bolezni, nesreče ali drugih okoliščin začasno ogrožena, drugih sredstev za preživljanje pa nimajo. Začasna podpora znaša mesečno največ 3000 din.

6. člen

V primerih ko bi trajna ali začasna podpora v višini, navedeni v 4. in 5. členu, nikakor ne mogla doseči svojega smotra, je dopustno podeliti podporo v višjem znesku.

7. člen

Enkratna podpora se podeljuje osebam, ki so potrebne enkratne pomoči zaradi nesreče ali bolezni. Podpora se podeljuje v znesku do 8000 din.

8. člen

Dijaške podpore se podeljujejo otrokom, katerim njih starši ali skrbniki ne morejo ustvariti materialnih pogojev, ki jih predpostavlja redno obiskovanje šole oziroma napredek v šoli.

Pri podeljevanju podpor se predvsem upoštevajo otroci padlih borcev NOB, žrtev fašističnega terorja, borcev in invalidov.

Med enako upravičenimi imajo prednost oni, ki so pokazali večji uspeh v šoli.

Dijaška podpora znaša mesečno največ 3000 din in se lahko podeli tudi dijaku 7. ali 8. razreda osnovne šole, oziroma 3. ali 4. razreda gimnazije, ki niso šoloobvezni.

9. člen

O socialnih podporah odloča tajništvo ObLO na predlog Sveta za zdravstvo, socialno varstvo in varstvo družine, ocenjujoč okoliščine, zaradi katerih naj bi se socialna podpora podelila, po prostem predluku in na pismeno prošnjo prosilca.

Odločba se mora glasiti na podpiranca. V primerih pa, ko je potrebno, da se zagotovi namen podpore, se odredi izplačevanje v roke tretji osebi, ki mora Tajništvu občinskega ljudskega odbora polagati mesečni obračun o uporabi podpore.

10. člen

Zoper odločbo o dodelitvi stalne, začasne, enkratne in dijaške podpore je dopustna pritožba na občinski ljudski odbor Moravče.

11. člen

Stalne, začasne in dijaške podpore se ukinejo ali pa se njih višina spremeni, če so zato ugotovljeni utemeljeni razlogi ali če so odpadli pogoji upravičenosti, kar so podpiranci dolžni sporočiti takoj.

O ukinitvi ali spremembi višine podpore sklepa in izda odločbo tajništvo ObLO po predlogu Sveta za zdravstvo, socialno varstvo in varstvo družine.

Zoper odločbo o ukinitvi ali spremembi višine stalne, začasne in dijaške podpore je dopustna pritožba na občinski ljudski odbor Moravče.

12. člen

Najmanj dvakrat na leto se mora opraviti pregled vseh podpirancev. Pregled opravi komisija, ki jo imenuje občinski ljudski odbor.

Poročilo o ugotovitvah in zaključkih pregleda predloži komisija Svetu za zdravstvo, socialno varstvo in varstvo družine.

13. člen

Ta odlok velja od dneva objave v Glasniku, uradnem vestniku okraja Ljubljana.

Moravče, 28. februarja 1958.

Predsednik ObLO:
Martin Klopčič

OBČINA LJUBLJANA-MOSTE

Razpis

Komisija za službenke zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Ljubljana-Moste razpisuje sledeči delovni mesti:

- 1. finančnega inšpektorja,
- 2. inšpektorja za delo.

Pogoj: višja strokovna izobrazba z enoletno prakso ali srednja strokovna izobrazba s triletno prakso.

Prošnje z osebnimi podatki in kratkim prikazom dosedanjih službovanj naslovite na Občinski ljudski odbor Ljubljana-Moste, Zaloška cesta 51 a.

Vsebina

Poročilo o delu Sveta za šolstvo v l. 1957.
94. Odlok o podeljevanju socialnih podpor občine Moravče.
Razpis dveh delovnih mest občine Ljubljana-Moste.